

ANDERSON - IMAGINED COMMUNITIES

Hoofdstuk 1:

3 paradoxen bij het vaststellen van het begrip 'nationalisme':

1. in de ogen van historici > modern gegeven
in de ogen van nationalist > oud gegeven
2. nationaliteit > universeel socio-cultureel concept
nationaliteit > juist zeer specifiek, het maakt dat mensen sterk verschillen
3. nationalisme > sterke politieke kracht
nationalisme > arm aan onderbouwing, geen wetenschappelijke/filosofische stroming

Anderson -> Culturele eigenschap als religie en kinship ipv een ideologie

De staat is een denkbeeldige politieke gemeenschap:

- inwoners van een staat zullen nooit de meeste van hun landgenoten kennen, terwijl iedereen een goed beeld denkt te hebben van hun 'gemeenschap'
- alle samenlevingen groter dan kleine dorpen of face-to-face contacten zijn denkbeeldig
- dit betekent niet dat het onjuist is of dat het niet bestaat, er is een onderscheid tussen imagined en invented
- traditioneel denkt men niet in maatschappelijke lagen waartoe mensen behoren, maar ziet men zich als een deel van een ontastbare samenleving.

Natie: imagined political community that is imagined as both inherently limited and sovereign"

limited: geen enkele nationalist droomt van een grote menselijke samenleving. Er is dus een scheiding tussen staten.

community: ondanks alle ongelijkheden en uitbuitingen binnen de staat, zij altijd gezien wordt als een diepe horizontale broederschap. Dit kameraadschap maakt het dat mensen bereid zijn te sterven en in mindere mate te doden voor (hun) beperkte denkbeelden.

sovereign: legitimatie bron van het gezag zelf.

* Nationalisme is een vorm van verwantschap op basis van taal en gebied. Het vormt de basis van identiteit (voor veel mensen).

* Nationalisme is geen ideologie als liberalisme is geen ideologie als liberalisme of fascisme. Maar kwam in de plaats van culturele systemen die afbrokkelen.

Identiteit blijft flexibel.

Het territoriale is het nieuwe, vroeger was het niet op een land of een taal gericht, zij waren ook veel meer insluitend. Bij religie kon je je laten bekeren en dan hoorde je bij de andere groep, in Nederland blijf je nu als allochtoon toch altijd allochtoon ook draag je klompen en kweek je tulpen.

Hoofdstuk 2

3 belangrijke grote hoofdlijnen waarom de natie opkwam:

- * **nieuw besef van tijd:** van cyclisch (kosmologisch) tijd naar gelijktijdig tijdsbesef (simultaneous) Cyclische tijd - boeren, ieder seizoen komt weer terug. Nu werken we allemaal met kalenders, het verleden is geweest, we zijn gericht op de toekomst. We leven lineair, we hebben de kranten gekregen die ons steeds duidelijk maakt dat het een volgende dag is. We krijgen ook steeds meer het idee dat iedereen van alles gelijktijdig aan het doen is (simultaneous)
- * **afbrokkeling religie** (fossiele vondsten, Heilige geschriften = ideeën verliezen aanzien) De Verlichting maakte een einde aan een periode van religieus denken. Religie hield machtsverhoudingen in stand, maar beantwoorde ook zware levensvragen over het lijden op de wereld door toeval om te zetten naar continuïteit. Bijv. wat doe je op aarde, werd afgewogen in het hiernamaals of is zelfs van invloed op volgende levens. In de 18e eeuw in Europa met de komst van het Marxisme werd deze eigenschap weggenomen. De zware levensvragen werden beantwoord met stilte: de moderne ideologieën hadden bovendien een hekel aan continuïteit. Er was daardoor behoefte aan een seculiere verandering van fataliteit in continuïteit, van toevaligheid in betekenis.
- * **sacrale monarchie verloor legitimiteit** (koningshuizen werden minder belangrijk) In vroegere monarchieën was het normaal om verschillende partners te hebben; het koningshuis had zodoende geen echte 'nationaliteit', maar dit werd algemeen geaccepteerd omdat de monarchie per definitie legitiem was (koppeling met religie). Deze legitimiteit verdween geleidelijk, waardoor de monarchie een steeds homogener (etnisch gezien) karakter kreeg.

Twee culturele systemen zijn de oorsprong van nationalisme:

- * **religious community:** Religieuze gemeenschap was de kern van de oude culturen: de samenleving zag zichzelf als het centrum van de kosmos, verbonden met het hogere via een (dode) heilige taal, die verschillende mensen door tekens met elkaar verbond. Ontologische positie: heilige talen(tekens) werden niet gezien als interpretaties van het heilige, maar als enig mogelijke ware vertegenwoordiging ervan. Daardoor kon iemand volledig integreren in een heilige samenleving en die samenleving 'worden'. Tweektalige machthebbers bemiddelden tussen analfabete volk en de geletterde vertegenwoordigers van religie, dus tussen 'hemel en aarde'. Ontdekking van de wereld buiten Europa stelde mensen open voor verschillende manieren van leven. Al snel ontwikkelde zich deze brede blik tot de mogelijkheid van vergelijking van denkbeelden. **Territorialisation of facts:** geloof krijgen in een fysieke locatie. Vb Ayatollah Khomeini noemt 'de Grote Satan' geen geloofsaspect meer, maar doelt op de staat Amerika. De val van het

Latijn als pan-Europese 'taal van de waarheid' was het voorbeeld van het geleidelijk pluraliseren en fragmenteren van religieuze gemeenschappen.

Mensen voelde zich eerst verbonden door religie en koninkrijk en nu door taal en territorium.

* **dynastic realm:** legitimiteit van monarchieën verdween geleidelijk, waardoor monarchie een steeds homogener karakter kreeg.

The very possibility of imagining the nation only arose historically when, and where, three fundamental cultural conceptions lost their axiomatic grip on men's mind:

1. **Het idee dat bepaalde geschreven sacrale talen een letterlijke vertegenwoordiger van de waarheid waren.**
2. **Het idee dat de samenleving van nature bestuurd werd door een centraal, autoritair gezag met een legitiem bestaan en een verbinding, net als de sacrale teksten, met het hogere.**
3. **Het concept van de tijd waarin kosmologie en geschiedenis niet van elkaar onderscheiden waren, waardoor de oorsprong van mensen en wereld in essentie identiek werden geacht.**

Tezamen gaven deze drie concepten betekenis aan de fataliteit van het dagelijks leven (vooral dood, het lijden etc.) en boden ze troost. De mens was onlosmakelijk verbonden met 'the very nature of things'.

Deze concepten vervielen onder druk van economische, technologische veranderingen en de versnelling van communicatie. Men moest zoeken naar een nieuwe manier om broederschap, tijd en macht betekenis te geven > nationalisme.

Print-capitalism zette deze zoektocht in gang > stelt mensen in staat over zichzelf en anderen na te denken, vergelijkingen te trekken etc.

Hoofdstuk 3

Anderson stelt dat het bewuste concept van een 'staat' in beginsel is ontstaan door de manier waarop de boekdrukkunst en het kapitalisme samenkwamen en hun invloed hebben uitgeoefend op de diversiteit van de talen van de mens.

De oude, dynastieke en sacrale rijken (christelijk Europa, China, Islam etc.) waren ook een soort 'imagined community' maar van een andere orde dan de huidige moderne staat (religious community).

De publicatie van de Bijbel was de eerste kapitalistische onderneming. De boekdrukkunst werd beheerst door machtige kapitalisten, die als vanzelf zochten naar een zo groot mogelijke markt om hun boeken aan te verkopen. Aanvankelijk omvatte deze markt alleen de weinige geleetterde gelovigen van Europa, die allemaal in het Latijn lasen. Deze mensen waren allemaal tweetalig (niemand sprak echt Latijns). Zodra deze markt verzadigd was, stortte men zich op de gigantische markt van eentalige mensen.

3 factoren bespoedigden deze groei van kapitalistische boekdrukkunst.

1. **Het Latijns werd steeds meer een ouderwetse taal doordat het niet alleen maar in religieuze context werd gebruikt;**
2. **De Reformatie speelde een enorme rol. Omdat Luther populaire nieuwe (revolutionaire) ideeën had, nam het aantal werken dat in de lokale taal gedrukt werd, enorm toe. Dit was de grondslag voor populaire literatuur. Het protestantisme zette aan tot publicatie in 'vernaculars', de lokale talen.**
3. **Lokale talen werden meer en meer gebruikt bij het bestuur van de monarchieën. Latijn was eerst wel universeel, maar werd nooit gebruikt als algemene bestuurstaal. ('birth of administrative vernaculars' vond plaats voor bovenstaande factoren en staan daarbuiten.)**

Wat de nieuwe 'communicaties' 'imaginable' maakte, was de interactie tussen kapitalisme, technologie (druk) en de 'sterfelijkheid' (fatality) van de diversiteit van talen.

Hoe gebeurde dit? De boekdrukkunst, gedreven door het kapitalisme, vatte de vele gesproken talen als het ware samen tot enkele gedrukte talen. Print-languages. Alle talen drukken was onmogelijk geweest. De boekdrukkunst kon dus alleen (kapitalistisch) groeien als de hoofdmakten, de grootste talen, werden bediend.

Deze print-languages legden de basis voor nationaal bewustzijn op 3 manieren:

1. **Men kon via een centrale 'printtaal' communiceren met mensen die voorheen allerlei onverstaanbare dialecten gebruikten.** Men werd zich bewust van de aanwezigheid van honderdduizenden mensen binnen hun 'eigen' taalveld.
2. **Het drukwerk legde de taal meer vast dan voorheen.** daarom zijn oude teksten voor ons nog redelijk begrijpelijk (fixity) Dit droeg bij aan de creatie van het concept 'antiquity' waarop nationalisme vaak gebaseerd wordt.
3. **De centralisatie van taal creëerde nieuwe machtsverhoudingen, differentiatie van status.** Er kwamen languages of power van een andere orde dan de administratieve: het ene dialect werd onderdrukt door het andere. Creatie van 'sub-nationalities' die later om prominente in drukwerk zouden strijden.

Deze factoren zijn niet bewust opgelegd uit nationalistische overwegingen, maar zijn onbewust en geleidelijk voortgekomen uit interactie tussen kapitalisme, technologie en taal. Echter toen deze factoren eenmaal vaststonden, boden zij wel de mogelijkheid tot weloverwogen manipulatie om een 'nation-state' te creëren.

Hoofdstuk 4 t/m 7

Vier vormen van nationalisme in chronologische volgorde

1. Creools nationalisme

- Creolen: mensen van Spaanse of andere Europese afkomst die zijn geboren in Zuid-, Centraal- of Noord-Amerika.

- Eind 18^e/begin 19^e eeuw
- Onderscheid peninsulares/creolen.
- Samenvallen nationale verbeelde gemeenschappen met grenzen administratieve eenheden. Door:
- Printkapitalisme: geografische isolatie, beperkte communicatiemiddelen.
- Administratieve pelgrimages met horizontale en verticale plafonds.

Creole communities: gevormd en geleid door mensen met een gedeelde taal en een gezamenlijke afkomst

Er zijn 6 factoren van de Creoolse geschiedenis die bijdroegen aan de eerste concepties van nation-ness:

1. de strakke controle van Madrid over deze gebieden
2. de verspreiding van liberaliseringsideeën van de verlichting
3. de verbetering van de trans-Atlantische communicatie
4. de bereidheid van de 'comfortable classes' om opofferingen te maken in de naam van de vrijheid
5. de mogelijkheid van de administratieve eenheden om betekenis te creëren door de religieuze pelgrimages en de interne veranderingen van documenten wat hielp om een verenigd apparaat van macht te creëren.
6. de opkomst van de krant wat de breking van gebeurtenissen, zelfs 'wereld gebeurtenissen' in specifieke ingebeelde werelden van vernaculair lezers impliceert,

afstand - administratieve eenheden door de Spanjaarden gezet, precies langs die grenzen zijn de Amerika's uiteengevallen. Iemand uit Buenos Aires wist niet wat er Peru gebeurde. Verder werden de creolen gediscrimineerd door de Spanjaarden en daar ontstond een strijd tussen. Verder mochten de creolen niet zelf handelen.

horizontalen en verticalen plafonds: ambtenaren mochten hun provincie niet uit en ze zouden nooit echt mogen besturen.

De boekdrukkunst kwam op, kranten kwamen, maar de Spanjaarden waren in heel ander nieuws geïnteresseerd. De gemiddelde creool wilden weten over provinciaal nieuws, je zag in de kranten andere vormen ontstaan.

2. Volksnationalisme

- Europa na 1820 (tot +/- 1920)
- 'nationalism from below'. Populistisch karakter: natie omvat alle klassen en standen. Populism: represent ordinary people.
- Modellen beschikbaar (Amerikaanse onafhankelijkheidsbewegingen, Franse Revolutie).
- Lexicografische revolutie. Consumenten: 'lezende klassen' (bourgeoisie en intelligentsia).
- 'National printlanguages': idee dat taal exclusief eigendom is van specifieke groep mensen die een autonome gemeenschap zouden moeten vormen. Via printtaal mogelijkheid tot verbeelden nationale gemeenschap.
- Primordialisme: op zoek naar bewijzen van gemeenschappelijke authenticiteit, oorsprong en cultuur (op basis van gedeelde taal).
- De natie als "awakening from sleep".

De Europese nationalisme verschilde in 2 aspecten van het creool nationalisme:

1. nationale printtalen waren van centraal ideologisch en politiek belang en
2. de natie werd iets wat in staat was om bewust nagestreefd te worden van begin af aan vanwege het 'model' van de Creole pioniers.

Printcapitalisme is belangrijk voor klasse vorming, vooral voor de opkomst van de bourgeoisie. Voorafgaand aan dit, was solidariteit het product van kinship, clientship en persoonlijke loyaliteit. De bourgeoisie, beriepte solidariteit op een imaginary basis door printkapitalisme. Zij kende elkaar door elkaar te visualiseren door print. De adel was toen potentiële consument van de philologische revolutie. Zodra de gebeurtenissen van de Amerika's Europa's adel bereikte door print, werden de verbeelde realiteiten van de natie model voor Europa.

Dat kwam door de printlanguage en ze konden een voorbeeld nemen aan de Franse revolutie, er waren modellen beschikbaar. De verlichting was belangrijk, er werden ook boeken en artikelen over geschreven, er was een soort blauwdruk over gemaakt. Een ander model kwam van de Creolen. Dit kwam eerst door de intellectuelen en dat ging over naar het volk.

lexicografische revolutie - mensen die zich met taal gingen bezig houden, woordenboeken maken

Taal was dan wel belangrijk, maar het is geen stempeltje om een land mee aan te geven, het was een instrument, een stempeltje kun je weggooien.

3. Officieel nationalisme

- Midden 19^e eeuw tijdens en na volksnationalisme.
- Europese (koloniale) dynastieke rijken.
- Reactie op volksnationalisme: dominante/dynastieke machtsgroeperingen bedreigd met marginalisatie in/uitsluiting door nationale verbeelde gemeenschap (volksnationalisme).
- Oplossing: zelfnaturalisatie + dynastieke (koloniale) rijken nationaliseren ('Russificatie'). Idee van natie wordt getrokken over dynastiek rijk. In praktijk: sommige groepen 'nationaler' dan andere groepen (zie verschil 'Engelse Engelsen' en 'Indiase Engelsen').
- Strategisch inzetten/bewust gebruiken van model volksnationalisme om eigen macht te behouden.
- Inzetten staatsmiddelen om bovenstaand doel te verwezenlijken: onderwijs, propaganda, dienstplicht etc.

Vanaf ongeveer het midden van de 19e eeuw ontwikkelde zich er een officieel nationalisme in Europa, dit was een reactie van machtige groepen die zich bedreigd voelde door de uitsluiting van de populaire imagined communities (Rusland, Engeland en Japan). Dit was een middel voor het combineren van naturalisatie met behoud van de dynastieke macht. Het model van officieel nationalisme werd ook gevolgd door staten zonder een serieuze machts claimen, maar

wiens heersende klasse zich bedreigd voelde door de wereld wijd verspreiding van nationaal imagined communities (Siam, Hongarije).

Door de heersers van de dynastieën, als reactie tegen het populaire nationalisme. vb Rusland, werd ook veel Duits gesproken, door de dynastie Russisch ingevoerd op scholen. Zij gingen ook gebruikmaken van het model van de Volksnationalisme. Jullie horen bij Rusland kijk maar...

Is altijd in reactie tegen het populair nationalism, een dominantie machts-groepering macht uiten om hun macht te houden.

Volks kun je nog redelijk spontaan noemen, hierbij werd dit model strategisch ingezet.

Hoe krijg je nou mensen bij jou natie, hoe homogeniseer je dit?

Door een gestandaardiseerd schoolsysteem.

4. Koloniaal nationalisme/Last wave nationalism

- 20e eeuw.
- Beschikbaarheid drie eerdere modellen.
- Koloniale staten waarin onafhankelijke bewegingen opkomen op basis van groeiend nationaal bewustzijn.
- Samenvallen nationale verbeelde gemeenschappen last wave met administratieve eenheden kolonie.
- Paradoxaal gevolg van officieel nationalisme toegepast in koloniën door dynastieke machthebbers. Beleid koloniale macht beoogt nationalisering van alle inwoners, maar inwoners koloniën kunnen nooit geheel nationaliseren (zij horen thuis –‘belong’- in de kolonie, niet in het ‘nationale’ vaderland).
- In- en uitsluiting: zie casus Indonesië ‘inlanders’.
- Pelgrimages (educatief en administratief) met ‘glazen’ plafonds (verticale en horizontale grenzen). Belang van het ontmoeten van ‘mede-pelgrims’: waarom zijn *wij, hier, samen*?! Ontstaan van een ‘netwerk’, de verbeelde gemeenschap onder de ‘pelgrims’ in het koloniale onderwijs en bureaucratie (zie ook creools nationalisme).
- Rol intelligentsia: tweetaligheid. Geletterdheid in Europese printalen (door koloniale scholing) verschaft toegang tot moderne westerse cultuur en vooral tot modellen van nationalisme, ‘nation-ness’ en ‘nation-state’ die in de loop van de 19^e eeuw elders waren ontstaan. Mogelijkheid verspreiden ideeën.
- Nieuwe communicatiemiddelen: maken grotere gemeenschappen mogelijk ongeacht geografie (vergelijk Indonesië met Creools nationalisme). (NB: Dit is ook van belang voor transnationalisme.)
- Rol van taal verandert (vergelijk bijv met volksnationalisme), postkoloniale staten kunnen gebruik maken van de ‘koloniale’ taal en evengoed hun gemeenschap verbeelden (zie bijv. p.134 over ‘radical Mozambique’ en hoe die natie wordt verbeeld in het Portugees) of de casus over Zwitserland.
- Natie wordt de internationale norm, “nations can now be imagined without linguistic communality”. Natie als model!

De last wave van nationalisme werd mogelijk door drie factoren:

1. de steeds groter wordende mobiliteit

2. de steeds groter wordende bureaucratie

3. de verspreiding van moderne educatie modellen

Kenmerken: reactie op het imperialisme. Er was industrialisatie geweest en sommige landen hadden de behoefte om uit te breiden hiervoor hadden ze ambtenaren nodig die tweetalig moesten zijn. Hiervoor kreeg je scholing, natives kregen westerse scholing en dit is uiteindelijk tegen de koloniale staten gekeerd.

Er kwam een verschil in denken, er waren zoveel naties dus een natiestaat werd een internationale norm. Dat betekent dat in de koloniën een vreemde situatie ontstond, Daar werden twee talen gesproken, de officiële taal en de native taal, geschoold volgens het koloniale educatie systeem, maar hij blijft een Indiër en wordt nooit een Brit. Alle modellen werden toegepast, deeltjes van de russificatie, gedeeltelijk opgelegd via educatiesystemen, deeltjes zag je aspecten uit het populaire nationalisme, mensen werden benieuwd waar ze zelf vandaan komen. Alle kinderen kwamen uit allerlei hoeken naar dezelfde school en leerden opeens allemaal mensen kennen die ook hetzelfde waren.

Taal werd minder belangrijk, verschillende talen werden al gesproken, ze hadden Indonesisch niet perse nodig ze gingen opzoek naar andere manieren.

toevoeging aan de kolonial/last wave

Het is niet zo zeer een rechtlijnige verbinding tussen official en last wave, er zat nog wat tussen.

Door map/census/musea, laat de koloniale overheid het idee geven dat het al heel lang zo is. De inwoners van het land gingen zich ook uiteindelijk Indonesiër voelen, ipv moslim.

Officieel nationalisme ging over elite die zich bedreigd voelen en daarom nationalisme gaan creëren, hier is dus geen sprake van officieel nationalisme.

Hoofdstuk 10

Leiders van recent-onafhankelijke staten doen actief aan ‘natie-vorming’, ze proberen via de massa-media, onderwijs, e.d. een nationalistische ideologie uit te dragen - een beeld van de bevolking als een hecht ‘natie’. Deze vorm van ‘officieel nationalisme’ grijpt volgens Anderson terug op beeldvorming van koloniale staten, dwz het beeld dat koloniale bestuurders van de kolonie vormden. Dit beeld van de koloniale bevolking maakt het o.a. mogelijk voor de latere nationalisten (die streefden naar onafhankelijkheid) om de bevolking als een aparte ‘natie’ te beschouwen.

De rol van de volkstelling hierin was: census: ieder krijgt een plek, je kan niet iets allebei zijn, je bent het een of het ander. Daarvoor waren er ook groepen, maar het ging vaak op basis van religie of je hoorde bij een koninkrijk. Van bovenaf werden er categorieën bedacht. Uiteindelijk nemen de mensen het zelf over, vb van kaste systeem.

De rol van de landkaart hierin was: kaarten: de vorm werd een logo waar ze aan kunnen refereren, vb van Nederland laten zien zonder rivieren, plaatsnamen enz, je had ook historische kaarten die werken mee aan de biografie, het wordt tastbaar

De rol van het museum hierin was:museum: door de musea krijg je een gedeelde geschiedenis, het lijkt ook alsof het een natuurlijk verloop is. het creëert een natuurlijkheid die niet bestaat.

grammar of the nationalisms:

Hoofdstuk 11

Vanaf de tweede generatie van nationalistische bewegingen (dwz vanaf de Europese 19e eeuwse nationalistische bewegingen) wordt een bepaalde natie (volk) - welke pas vrij recent als zodanig is verbeeld - voorgesteld als zeer oud, met wortels die tot in het verre verleden reiken. In deze verbeelding is er sprake van een selectieve herinnering.